

Юннатівському руху в Україні - 95!

ПЕДАГОГИ-НАТУРАЛІСТИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ:

Людмила Іонівна Ткач - директор Кам'янець-Подільського МЕНЦУМ, педагог-новатор, ентузіаст юннатівського руху в Україні

Людмила Іонівна Ткач протягом трьох десятиліть очолювала творчий колектив педагогів-натуралістів міста Кам'янець-Подільського, забезпечуючи динамічний розвиток еколого-натуралістичної творчості кам'янецьких педагогів-натуралістів і юннатівської роботи місцевих школярів на базі міської станції юних натуралістів, яку в 1992 році було реорганізовано в міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.

Л.І.Ткач народилася 4 березня 1937 року в селі Ледянка Красилівського району Хмельницької області.

В 1962 році закінчила Кам'янець-Подільський сільськогосподарський інститут,

але її вабила педагогічна праця.

З 1963 року по 1970 рік Людмила Іонівна працювала вчителем біології Бережанської середньої школи Чемеровецького району. Після закінчення в 1971 році Тернопільського педінституту, де здобула спеціальність вчителя біології, з 1971 року по 1974 рік працювала викладачем у Кам'янець-Подільському радгоспі-технікумі, а з 1974 року по 1985 рік - вчителем біології Голосківської середньої школи Кам'янець-Подільського району.

Творчий новаторський підхід до реалізації завдань навчально-виховного процесу у школі та ентузіазм, з яким вона працювала на вчительській роботі, стимулювали її освітянських керівників до довірення їй керівництва важливим напрямком позашкільної роботи з школярами - юннатівської роботи з школярами.

З 1987 рік по 1992 рік Людмила Іонівна працювала директором Кам'янець-Подільської міської станції юних натуралістів, а після її реорганізації, з 1992 року по 2016 рік - директором Кам'янець-Подільського міського еколого-

натуралістичного центру учнівської молоді. Коли ж міський ЕНЦУМ у 2016 році місцевою владою було реорганізовано в еколого-натуралістичний відділ Кам'янець-Подільського позашкільного навчально-виховного об'єднання – вона очолила цей відділ і спільно з колегами й директором ПНВО Наталією Миколаївною Ілаш не допустила занепаду в місті пріоритетних напрямків юннатівської роботи з дітьми та учнівською молоддю.

Як ініціативний і досвідчений керівник позашкільного еколого-натуралістичного закладу, свою управлінську діяльність Л.І.Ткач спрямовувала на створення умов для самореалізації духовного, творчого й інтелектуального потенціалу особистості вихованців, на суміщення соціально-орієнтованого і особистісно-орієнтованого навчання та колективної творчої діяльності. Її стиль керівництва відображав вміння раціонально визначати, обирати й реалізовувати пріоритетні напрямки еколого-натуралістичної творчості педагогів і юннатів, координувати і направляти діяльність педагогічного колективу закладу в позитивне русло в процесі реалізації завдань, поставлених освітянським керівництвом міста.

За ініціативою Людмили Іонівни у закладі було проведено ряд дієвих заходів, спрямованих на зміцнення й розвиток його навчально-матеріальної бази, удосконалення організації навчально-виховного процесу і дитячої дослідницько-експериментальної роботи під керівництвом науковців, що істотно впливало на покращення стану еколого-натуралістичної роботи з учнями міста, екологічної освіти і виховання та формування екологічної культури юних кам'янчан, забезпечувало зростання результативності співпраці з науковцями, інформаційної, навчально-методичної і організаційно-масової роботи педагогічного колективу закладу.

Під керівництвом Л.І.Ткач охоче відвідували вихованці окремі кімнати із загальною експозицією виконали з дот Музей Хліба було папорти організовано регулярне пров еколого-натуралістичних зах

З 1993 року в МЕНЦ товариство учнів (НТУ), чл котрі цікавилися науково-до лісового та сільського гос дослідницької роботи членів

товариства під керівництвом науковців проведено 70 експедицій в природу, еко-моніторинги річки Смотрич, підготовлено 40

рефератів та 16 наукових робіт. Завдяки участі в роботі НТУ 850 його випусників стали студентами закладів вищої освіти різних рівнів.

М була створена Школа верхової їзди та обдаровані гуртківці, де вони виступали. Найбільш здібні гуртківці брали участь у міжнародних конкурсах та виступах на багатолюдних заходах. Завдяки зусиллям керівництва на базі МЕНЦУМ міського управління збереження волверів, поповнення їх чисельності та світу і в 1997 році відбулося його

тварин, свинських тварин у яких нараховано 4 види рептилій, 4 види земноводних.

Мешканців зоопарку зігривали, доглядали за ними під керівництвом фахівців. Їх юннатів об'єднало розуміння, що від кожного з нас залежить майбутнє нашої планети.

Згодом міський зоопарк кам'яного Перелік заповідних об'єктів Хмельницької області.

У 1998 році на базі МЕНЦУМ був створений екологічний міні-театр «Журавлик». Пересувний екологічний театр сприяв поширенню й пропагуванню екологічних знань та еко-агітації серед учнів шкіл міста і регіону. Творчі виступи самодіяльних акторів юннатівського міні-театру в дитячих колективах закладів освіти набули популярності. Це сприяло формуванню у них дбайливого ставлення до природи.

В 1998 році в рамках міжнародного проекту розробленого інститутом Стійких Громад (ICR) виділені проектом, на території МЕНЦУМ створено екологічну стежку протяжністю 1,5 км.

За маршрутами стежки, еко-станції з інформаційними аншлагами, сьогодні пропонують краєзнавчі екскурсії, під час яких екскурсанти використовують творчі елементи гри, пошуку знанців природи та практичні дії.

У 2001-2002 роках педагогами-натуралістами організовано кімнатних рослин, в якому юннати отримували можливість ознайомитися з експонатами та розвивати дослідницьку роботу. Проведення тут заняття

розширити знання гуртківців про рослинний світ, впливало на формування професійних інтересів і свідомість підростаючого покоління. Музей кімнатних рослин допомагає вирішувати завдання навчально-виховного процесу, сприяє поглибленому вивченню матеріалу з природничих

наук, народної медицини.

Завдяки наполегливим зусиллям Людмили Іонівни та її колег-сподвижників у 2004 році експозицію Музею Хліба було додатково поповнено й переобладнано. Він неодноразово долучався до участі в профільних конкурсах і отримував численні відзнаки їх організаторів, був об'єктом відвідування численних делегацій - учасників регіональних і всеукраїнських масових еколого-натуралістичних заходів, науково-педагогічних конференцій і навчально-методичних освітянських форумів, став добре відомим на Хмельниччині та серед освітян України.

В 2005 році Музею Хліба було присвоєно почесне звання «зразковий», а у 2007 році звання «зразковий» підтверджено.

В наступні роки експозиція Музею Хліба щорічно поповнювалася і тепер вона представлена колекцією знарядь праці, які використовувалися подолянами для обробітку землі в давнину, колекціями гончарних виробів – глиняного посуду, обрядових хлібів, старовинних рушників та одягу. Також він використовується для вивчення культурних традицій українського народу

На базі Музею Хліба постійно діяла і нині діє виставка хлібних виробів підприємств міста та Хмельницької області.

В Музеї Хліба, що став дітищем Людмили Іонівни, регулярно проводяться аграрні виставки, зустрічі з науковцями, хліборобами та іншими фахівцями сільського господарства.

Проведені тут учителями години виховної роботи та уроки з народознавства, прищеплюють дітям повагу до своєї родини, культурних традицій українців та представників інших народів, що завжди були у складі місцевої громади й забезпечували її розвиток та процвітання.

Навчальна праця юннатів у МЕНЦУМ тісно пов'язана з вивченням, збереженням, інтродукцією рідкісних та реліктових рослин, занесених до Червоної книги України, які зростають на території Національного природного парку «Подільські Товтри».

Дбаючи про розвиток цього напрямку роботи з юннатами і школярами міста, Людмила Іонівна спільно з Людмилою Григорівною Любінською, в той час ще кандидатом біологічних наук, завідувачем кафедри біології, географії та екології Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка і науковим працівником НПП «Подільські Товтри», - створили на УНДЗД закладу Червону гірку, де й нині зростають, висаджені ними 16 видів червонокнижних рослин.

Л.І.Ткач серйозну увагу приділяла організації й проведенню педагогами закладу активної дитячої науково-дослідницької та пошукової роботи. Особливу увагу колег звертала на пошук, виявлення й залучення до науково-дослідницької роботи обдарованих юннатів і школярів міста Кам'янець-Подільського, досягнення плідної результативності їх співпраці з науковцями, підтримки тісних зв'язків з науково-дослідними закладами, квітникарями-любителями та городниками. Див. детальніше інформаційний буклет про напрямки і здобутки діяльності закладу за посиланням: https://drive.google.com/file/d/1KXLQwV_FqqPC_IMpmt_A7agICkbyflcO/view .

Протягом 1987-2017 рр. під керівництвом Л.І.Ткач педагогічні працівники та гуртківці були активними й результативними учасниками проведення в регіоні природоохоронної та природозаповідної роботи, масових регіональних, всеукраїнських та міжнародних еколого-натуралістичних заходів, за досягнуті результати в яких юннати закладу та їх педагоги-наставники неодноразово відзначалися численними нагородами різних гатунків. Так, у 2004 році колектив педагогів закладу було нагороджено за значні досягнення у вихованні

екологічного світогляду підростаючого покоління, участь у обласному фестивалі учнівської творчості «Поважаємо природу – поважаємо себе».

Учнівська навчально-дослідна земельна ділянка Кам'янець-Подільського МЕНЦУМ визнана однією із кращих у Хмельницькій області (переможець III етапу Всеукраїнського конкурсу на кращу навчально-дослідну земельну ділянку, III місце в 1998 році; I місце в обласному конкурсі-огляді «На кращу організацію та проведення дослідницької роботи на навчально-дослідних земельних ділянках» в 2004 році).

Музей Хліба кам'янецьких натуралістів у 2008 році був визнаний найкращим в області й нагороджений Почесною грамотою Управління освіти і науки Хмельницької облдержадміністрації за I місце в обласному конкурсі на кращий музей хліба та високий рівень організації його роботи.

Педагогічний колектив Кам'янець-Подільського МЕНЦУМ і його творчо працюючі педагоги-натуралісти неодноразово нагороджувалися грамотами, подяками, дипломами й іншими почесними відзнаками за участь у професійних та Всеукраїнських і обласних еколого-натуралістичних заходах.

Лише протягом одного десятиліття (2005-2016 рр.) їх профільний позашкільний заклад було відзначено:

- Почесною грамотою Кам'янець-Подільського міського відділу освіти та міськкому профспілки працівників освіти і науки за створення міського Музею Хліба;

- Грамотою Управління освіти і науки Хмельницької облдержадміністрації за активну участь в обласному конкурсі на краще озеленення навчальних закладів;

- Грамотою президії Кам'янець-Подільського міськкому профспілки працівників освіти і науки нагороджений профспілковий комітет закладу за III місце в огляді-конкурсі на кращу профспілкову організацію міста;

- Дипломом Кам'янець-Подільського міського управління освіти і науки, як лауреата міського конкурсу «Кращий позашкільний навчальний заклад»;

- Грамотою Управління освіти і науки Хмельницької облдержадміністрації за I місце у виставці квітів обласного свята «Барви дитинства»;

- Грамотою Інституту ботаніки ім. М.Г.Холодного Національної академії наук України за практичну роботу та змістовні результати по третьому етапу акції, які увійшли до видання «Флора судинних рослин України» (нагороджена юннатка Худа Олеся, учасниця Всеукраїнської молодіжної науково-освітньої акції «Флора України: компас у зеленому світі»).

Забезпечуючи успішну роботу педагогічного і дитячого колективів закладу, Л.І.Ткач як його директор, не рахуючись із власним часом, постійно

дбала про його динамічний розвиток та популяризацію праці педагогів-натуралістів і юннатівської діяльності в громадському середовищі міста, організовувала проведення семінарів, методичних нарад, конференцій різного рівня і брала в них активну участь, плідно працювала над збереженням, збагаченням та розвитком навчальної матеріально-технічної бази.

Людмилу Іонівну неодноразово нагороджували грамотами Міністерства освіти і науки, Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, Управління освіти і науки та Департаменту освіти і науки Хмельницької

ОДА.

За багаторічну сумлінну працю і вагомий особистий внесок у розвиток національної освіти Людмила Іонівна Ткач нагороджена нагрудним знаком МОН «Відмінник освіти України» (1995 р.), а в 2000 році їй було присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти України». Її портрет є в Національному ЕНЦУМ серед портретів галереї знаменитих своєю працею педагогів-натуралістів - ентузіастів юннатівського руху, заслужених працівників освіти України.

У 2017 році Людмила Іонівна Ткач звільнилася за власним бажанням з посади завідувача еколого-натуралістичним відділом Кам'янець-Подільського ПНВО та переїхала на постійне проживання до своєї родини в місто Вінницю, де 13 квітня 2019 року зупинилось її серце і вона відійшла у вічність.

Непересічні здобутки освітянської праці служитимуть прикладом для поколінь педагогів-натуралістів, а світла пам'ять про педагога-новатора, справжнього натураліста й природолюбця, директора Кам'янець-Подільського МЕНЦУМ Людмилу Іонівну Ткач зберігається в серцях її колег, вихованців, педагогів-натуралістів і освітянського загалу її рідного міста, на Хмельниччині, у столиці та в інших куточках України.

За матеріалами Хмельницького ОЕНЦУМ.